

Mattias Söderberg: Klimaforandringer kan skabe voldelige konflikter

Altinget

17. februar 2020

Af Mattias Söderberg

KOMMENTAR: Mangel på ressourcer på grund af tørke har givet anledning til voldelige kampe på grænsen mellem Kenya og Etiopien. Det er et eksempel på de konflikter, som klimaforandringerne forårsager, skriver Mattias Söderberg.

Hvordan ville krigene i Mali, Sydsudan og Somalia se ud, hvis der ikke fandtes klimaforandringer? Det er selvfølgelig svært at sige, men klimaforskere påviser foruroligende sammenhænge mellem klima og voldelige konflikter.

Sammenhænge som Folkekirkens Nødhjælp hele tiden må forholde sig til. I mange af de lande, hvor vi arbejder, oplever vi, hvordan længere og hyppigere tørkeperioder presser lokalbefolkninger og bidrager til voldelige kampe om at sikre sig adgang til knappe naturressourcer som vand, frugtbare græsgange og dermed fødevarer.

Et konkret eksempel er ved Turkanasøen, hvor grænserne mellem Etiopien, Kenya og Sydsudan mødes. Her har folk i århundrede levet som hyrdefolk, der går fra sted til sted med kvæg, geder og æsler.

Længere og hyppigere tørker har forvandlet størstedelen af de tidligere græsgange til ørken. De sidste frugtbare områder ligger på grænsen mellem Kenya og Etiopien. Mange dyr har mistet livet gennem de sidste ti år, men de hyrder, der stadig har dyr tilbage, søger alle sammen mod de samme græsområder.

Der er for lidt græs til for mange dyr. Den ressourceknaphed har skabt det ene voldelige sammenstød efter det andet, og hundredvis af kenyanere og etiopiere har mistet livet i deres desperate forsøg på at vinde kontrollen over det eneste område, der kan sikre, at deres traditionelle livsgrundlag består.

Det er et meget konkret og lokalt problem, som ikke desto mindre vidner om en global tendens, der burde få opmærksomhed ved den årlige internationale sikkerhedskonference i München, der løber af stablen netop nu.

Hundredvis af kenyanere og etiopiere har mistet livet i deres desperate forsøg på at vinde kontrollen over det eneste område, der kan sikre, at deres traditionelle livsgrundlag består.

Mattias Söderberg

Det er et topmøde, hvor statsledere, ministre og forskellige eksperter mødes for at drøfte kommende trusler og muligheder for at håndtere dem. Der er selvfølgelig

mange faktorer, både lokale og internationale, der påvirker en konflikt. Men der er ingen tvivl om, at globale temperaturstigninger bør være i begivenhedernes centrum under konferencen i München.

Hvis vi kigger på landene lige syd for Sahara, så ved vi, at klimaforandringerne i de kommende årtier vil få dramatiske konsekvenser. Der vil komme langt mindre regn og flere hedebølger, som vil gøre det svært, hvis ikke umuligt, at skabe bæredygtige forretninger og fødevareproduktioner.

Den udfordring – og potentielle kilde til konflikt – kan løses på to måder. Vi kan investere massivt i klimatilpasning med teknologier og nye landbrugsmetoder, som gør det muligt for lokalsamfund at overleve, på trods af at klimaforandringerne ændrer livsvilkårene.

Eller vi kan acceptere, at flere og flere steder bliver ubeboelige. Det kræver, at vi hjælper mennesker med at flytte og med at finde steder, hvor de kan starte et nyt liv.

Det sidstnævnte alternativ er dog risikabelt. Migration har gennem historien været løsningen for mange folk, men det kan nemt lede til nye konflikter samt brud på basale menneskerettigheder over for de mennesker, det handler om. Vi har blandt set, hvordan strandede migranter i Libyen er endt med at leve under slavelignende vilkår.

Når eksperter og de politiske ledere mødes i München, vil de sandsynligvis lede efter løsninger, der sikrer deres respektive interesser. Jeg håber, at de anerkender, at klimaforandringer skaber usikkerhed for os alle. Jeg håber, vi kommer til at se konkrete initiativer til at investere mere i klimatilpasning i de lande, hvor netop klimaforandringer risikerer at bidrage til, at konflikter eskaleres.

De rige lande vil måske sige, at de allerede anerkender dette, og at der gives en hel del støtte. Den danske regering har for eksempel for nylig allokeret ekstra midler til landene syd for Sahara. Det er godt og fortjener ros, men hvis man kigger på den samlede internationale klimastøtte, ser det desværre ikke så godt ud.

De rige lande bliver ved med at prioritere støtte til de store ulande som for eksempel Kina. Og en analyse af EU's samlede klimastøtte for nogle år siden viste, hvordan Tyrkiet alene fik mere støtte end alle de fattigste lande tilsammen. Den prioritering er forfejlet i lyset af, at det netop er i de fattigste lande, hvor risikoen for klimarelaterede konflikter er størst.

Der er brug for at skrue op for klimastøtten til de lande, hvor klimarelaterede konflikter truer, og der er brug for at investere mere i klimatilpasning og hjælp til de mennesker, der allerede er ramt af klimaforandringerne. Det bør være et centralt emne i München, hvis målet er at skabe fred og sikkerhed.

Mattias Söderberg (født 1974) arbejder som klimarådgiver i Folkekirkens Nødhjælp og er formand for klimaarbejdet i ACT Alliance, Folkekirkens Nødhjælps globale alliance med medlemmer i 140 lande. Kommentaren er alene udtryk for skribentens egen holdning.